LEGEARTIS
ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ У ПРАКСИ

ISSN 2406-1085

Број 60 / септембар 2017.

ИНГ-ПРО

25 ГОДИНА ПОСТОЈАЊА

ИЗДВАЈАМО:

(Не)дозвољеност уговарања лавовских клаузула

Сви модалитети радног ангажовања директора привредног друштва

Управљање уговором о јавној набавци

Принудна наплата судских такси

Примена и значај контролних листа у редовном инспекцијском надзору у установама образовања и васпитања

Оружје и муниција у правном систему и судској пракси Републике Србије

ЈАВНЕ НАБАВКЕ • РАДНО ПРАВО • ГРАЂАНСКО ПРАВО • ПРИВРЕДНО ПРАВО • УПРАВНО ПРАВО • КРИВИЧНО ПРАВО

www.propisiupraksi.rs • www.legeartis.rs

25

ГОДИНА ПОСТОЈАЊА

ИНГ-ПРО

С НАМА НЕМА ЛУТАЊА

LEGEARTIS ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ У ПРАКСИ

www.legeartis.rs

ISSN 2406-1085
Година V, број 60, СЕПТЕМБАР 2017.

Оснивач и издавач:
ИНГ-ПРО
Издавачко-графичко д.о.о.
Београд, Вене Нигринове 16а

За оснивача и издавача:
Горан Грчић и Владимир Здјелар

Главни и одговорни уредник Редакције:
Јован Матијашевић

Главни и одговорни уредник часописа:
Ана Фулетин

Сарадници:
Биљана Антић
Богдан Младеновић
Весна Филиповић
Владимир Саичић
Драгана Марчетић
Милан Рањеловић
Милош Јовић
Никола Пантелић
Снежана Марјановић

Технички уредник:
Милена Станковић

Лектура:
Милица Радованчев

Графичка припрема:
Мирослав Арамбашић

Штампа:
Digital art, Београд

Редакција:
Вене Нигринове 16а, 11000 Београд
тел: +381 11 2836-890
факс: +381 11 2836-474
имејл: redakcija@legeartis.rs

Часопис излази једанпут месечно (10 бројева и 1 двоброј у оквиру годишње претплате).

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

34

LEGE Artis : прописи у пракси / главни и одговорни уредник Ана Фулетин. - [Штампано изд.] . - Год. 3, бр. 25 (окт. 2014)- . - Београд : ИНГ-ПРО, 2014- (Београд : Digital art). - 28 cm

Месечно. - Наслов лат., текст ћир.. - Преузима нумерацију електронског издања. - Друго издање на другом медијуму: Lege Artis (Online) = ISSN 2334-6140
ISSN 2406-1085 = Lege Artis (Штампано изд.)

Поштовани претплатници,

У септембарском броју часописа бавимо се питањем које се поставља од римског права до данас, а то је питање (не)дозвољености лавовских клаузула у области привредног права.

У рубрици Радно право акценат је стављен на облике радног ангажовања директора.

Када је у питању грађанско право, скрећемо пажњу на изузетно актуелан текст „Принудна наплата судских такси", у коме аутор анализира судску праксу домаћих судова која се односи на поменуту врсту наплате. Уз то, упућујемо и на други део текста о судској надлежности у ком је посебно обрађено питање стварне надлежности као најзначајније подврсте овог процесног института.

По питању образовања простор је дат текстовима о контролним листама у редовном инспекцијском надзору у установама образовања и васпитања и о упису основних академских студија без полагања пријемног испита.

Једна од тема у овом броју је и управљање уговором о јавној набавци, а ту су и други текстови из наведених и других правних области, као и сталне рубрике Портал читалаца и Регистар прописа.

Редакција

Будимо на вези

Часопис *Lege Artis – ПРОПИСИ У ПРАКСИ* отворен је за сва ваша питања, мишљења, конструктивне предлоге, похвале и критике. Можете их упутити ауторима текстова или на имејл редакције часописа **redakcija@legeartis.rs**

Пратите нас:

- **www.legeartis.rs**
- **www.propisi.net**
- **www.ingpro.rs**
- **www.facebook.com/IngProLegeArtis**

Календар важења правних аката

У овој рубрици доносимо преглед прописа који током овог месеца престају да важе (у целости или у делу), односно који одложено ступају на снагу и/или се одложено примењују у целости или у делу:

...пасоша, дипломатског пасоша и ...ик о измени Правилника о обрасцу..., бр. 9/16 од 5. 2. 2016. године, а ступио ...ца, објављен у „Сл. гласнику ... године

– примењује се од 13. маја 2016. године

● Закон о изменама и допунама Закона о поморској пловидби, објављен у „Сл. гласнику РС", бр. 18/15 од 13. 2. 2015. године, а ступио је на снагу 21. 2. 2015. године

– одредбе члана 16. ст. 6. и члана 20. овог закона примењиваће се од 1. јуна 2016. године

● Правилник о измени и допуни Правилника о реглоскопима, објављен у „Сл. гласнику РС", бр. 49/15 од 5. 6. 2015. године, а ступио је на снагу 13. 6. 2015. године

– одредба члана 2. овог правилника важи до 1. јуна 2016. године

● Закон о енергетици, објављен у „Сл. гласнику РС", бр. 145/14 од 29. 12. 2014. године, а ступио је на снагу 30. 12. 2014. године

– одредбе члана 98. ст. 1. тач. 1) до 3), члана 99. и члана 225. ст. 1. тач. 1) до 3) и члана 225. ст. 4. овог закона се примењују од 1. јуна 2016. године

● Закон о потврђивању Европске оквирне конвенције о прекограничној сарадњи између територијалних заједница или власти, објављен у „Сл. гласнику РС – Међународни уговори", бр. 2/16 од 8. 2. 2016. године

– Конвенција ступа на снагу 16. јуна 2016. године

● Закон о потврђивању Амандмана на Конвенцију о процени утицаја на животну средину у прекограничном контексту, објављен у „Сл. гласнику РС – Међународни...

КАЛЕНДАРИ...

- ВАЖЕЊА ПРАВНИХ АКАТА
- ДОГАЂАЈА

СУДСКА ПРАКСА И СЛУЖБЕНА МИШЉЕЊА

ПРОПИСИ У ПРАКСИ

Недостојност за наслеђивање

У склопу сасвим новог формата овог броја можете пратити у нашем часопису доносећи неке карактеристичне случајеве из судске праксе, а ко... недостојност за наслеђивање.

...остојност за наслеђ... РС", бр. 46/95, 101/03 – Одлука УС РС и 6/15)

...лан 4.

Не може наследити на основу закона... штања, нити стећи какву корист из завештања (недостојан је):
1) онај ко је умишљајно усмртио оставио... покушао;
2) онај ко је принудом, претњом или прев... оставиоца да сачини или опозове завештање или неку његову одредбу, или га је у... чио;
3) онај ко је у намери спречавања оставочев... воље уништио или сакрио његово завештање, или га је фалсификовао;
4) онај ко се теже огрешио о законску обавезу из... оставиоца, или му је ускратио нужну помоћ.

Суд на недостојност пази по службеној дужности.

О недостојности за наслеђивање суд води рачуна по службеној дужности, али је терет чињеничне тврдње и доказа да ова недостојност постоји, на странци која то тврди.

Из образложења:

„Разлози ревизије о погрешној примени материјалног права нису основани. Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је ванбрачни син пок. А. М. Свог оца је упознао када је имао 10 година. До 1992. године имао је ретке контакте са оцем, а од те године никако. Брига о оцу са његове стране није изостала његовом кривицом. Није се теже огрешио о обавезе издржавања, нити му је ускратио нужну помоћ. Нису постојали ни други разлози који би указивали на недостојност за наслеђивање оца. Тужилац није умишљајно усмртио свога оца, нити је то покушао. Између њих је било само свађе. Није се теже огрешио о законске обавезе издржавања према њему. Преко ...оца је примао ...ије мајке, а пок. А. М. издржавање није ...требно. Не може се говорити ни о ускр... помоћи оставиоцу, јер то не произилази ...изведених доказа.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови правилно закључују да нема основа за примену члана 4. Закона о наслеђивању који регулише појам недостојности за наслеђивање. Према ставу 1. тач. 1) овог члана, не може се наследити на основу закона или завештања нити стећи какву корист из завештања (недостојан је), онај ко је умишљајно усмртио оставиоца, или је то покушао. Према тачки 4. овог члана, недостојан је онај ко се теже огрешио о законску обавезу издржавања, или ускратио нужну помоћ. Према ставу 2. овог члана, суд на недостојност пази по службеној дужности. У конкретном случају, истакнути разлози за недостојност тужиоца да наследи свог оца, сада пок. А. М., нису испуњени. У току поступка у прилог ових својих тврдњи тужила није пружила одговарајуће доказе. Зато је суд о постојању (непостојању) тих

ПОСТАВИТЕ ПИТАЊЕ НАШЕМ АУТОРУ, НАСТОЈАЋЕМО ДА ОДГОВОРИМО НА СВАКО ОД ЊИХ

Негативне референце у ...следње измене и допуне ...набавки

...15. године донеле су собом... о јавним набавкама из августа ... негативним референцама о ко... ...мо говорити у овом тексту

Милош Јовић
саветник у Управи за јавне набавке
budzeti@legeartis.rs

Кад су у питању јавне набавке, појам ...ференце има двоструки појавни ... У случају кад одређује додатне ... ...ће у поступку јавне набавке... ...ти од... пословног капацитета... ...а у реализац... ...та набавке, односно је у претходном ... испоручивао добра, извршавао услуге или ... дио радове који су предмет конкретне јавне набавке. Тада је реч о **пословним референцама**. Оне које би се условно речено могле назвати **позитивним референцама**. И док је у том случају реч о референцама које понуђача квалификују за добијање уговора о јавној набавци, негативне референце су оне које га могу дисквалификовати из „трке" за добијање уговора.

Институт **негативне референце** установљен је ради обезбеђивања поузданијег и солиднијег уговорног партнера наручиоца, а што је претпоставка целисходнијег и рационалнијег трошења јавних средстава. На тај начин, санкционишу се понуђачи који не извршавају своје обавезе у поступку јавне набавке или уговорне обавезе или их не извршавају на уговорен начин и под уговореним условима. С друге стране, будући да санкција никада није сама себи сврха, управо би свест о могућности да се нађе „на црној листи" код одређеног наручиоца, требало да понуђача додатно мотивише на озбиљнији, професионалнији и пословнији приступ извршавању сопстве...

...авним набавкама из 2008. године. Сходно ...да важећим прописима, наручиоци су имали ...ућност да одбију понуду уколико поседују ...каз који потврђује да понуђач није испуњавао ...које обавезе по раније закљученим уговорима ...авним набавкама који су се односили на исти предмет набавке, за период од претходних пет година за радове, односно три године за добра и услуге.

Закон о јавним набавкама из 2012. године („Сл. гласник РС", бр. 124/12) значајно је проширио обухват негативних референци, установивши их као обавезу за наручиоце, проширујући њихово дејство и на сам поступак јавне набавке (не само на уговоре), те установивши својеврсну „црну листу" понуђача – списак негативних референци.

...следње измене и допуне Закона о јавним ...ама из августа 2015. године („Сл. гласник ...15) донеле су собом **неколико измена ...реч о негативним референцама**:
- не... ...ференца као могућност, не и обавеза з...
- неве... ...угих, таксативно законом ненаведе... ...негативне референце за одређеност ...ој документацији;
- прецизир... ...одног периода који је обухваћен нега... ...ференцом;
- укидање списка... ...их референци.

Можда и **најзначајнија измена** јесте та да наручилац сада више није у обавези, већ има могућност да примени негативну референцу према понуђачу. Како су ове законске измене биле још један корак ближе директивама Европске уније из области јавних набавки, и у овом

(6) Трошкови продатих производа износе 1.250.000,00 динара.Укалкулисана разлика у цени је 25% на цену коштања, што износи 312.500,00 динара (1.250.000,00 × 25%). Обрачунати ПДВ по општој стопи износи 312.500,00 динара, од чега на цену коштања 240.000,00 250.000,00 (1.250.000,00 × 20%) и ПДВ на разлику у цени 62.500,00 (312.500,00 × 20%).

(7) Купцу су фактурисани спортски дресови са обрачунатим ПДВ-ом у износу од 1.875.000,00 дин.

(8) Купац је извршио плаћање фактуре у целости у износу од 1.875.000,00 динара.

(9) Треба извршити затварање свих конта класе 9 – Обрачун трошкова и учинака.

(10) Треба саставити Извештај о стању залиха производње на крају обрачунског периода.

(11) Треба прокњижити својење почетног стања залиха производње на коначно стање залиха производње на крају обрачунског периода на бази података из Извештаја о стању залиха производње на крају обрачунског периода.

Напо... ...тих производа од 1.250.000,00 динара израчунати су на бази цене ...а (682 комада × 1.832,... динара по комаду), док је продајна цена спортских дресова од ...000,00 динара по комаду изра... ...ата у износу од 2.500,00 динара (750 × 2.500,00).

Књижење:

Р. бр.	Конто			Износ	
	дугује	потражује		дугује	потражује
1	2	3		5	6
			...спортски дресови	200.000,00	
			...алиха материјала		200.000,00
1.	910		Сировине и мате... ...ријала – спортски дресови		
		9000	Рачун за преузи... ...спортски дресови	500.000,00	
За отварање почетног стања 1. 1. 2016. за з...			*...спортски дресови*	120.000,00	
1а	9500		Материјали за... ...е залиха недовршене		500.000,00
	9600		Готови про... ...мање залиха готових		120.000,00
		9001	Рачун за ... ...довршене производње и готових производа 1. 1. 2016. године на ... тих залиха из финансијског књиговодства		
			...ровине и материјал – спортски дресови	1.000.000,00	
		9010	Рачун за преузимање набавке материјала и робе		1.000.000,00
...а примљен материјал у магацин у вези са производњом спортских дресова					
	За	9500	Материјал за израду – спортски дресови	680.000,00	
		9100	Сировине и материјал – спортски дресови		680.000,00
	...улазне материјала у производњу у току године				

АУТОРСКИ ТЕКСТОВИ СА ОБИЉЕМ КОРИСНИХ ПРИМЕРА И СТРУЧНИХ ТУМАЧЕЊА

У овом броју...

ЈАВНЕ НАБАВКЕ И БУЏЕТИ

4 Управљање уговором о јавној набавци

РАДНО ПРАВО

11 Сви модалитети радног ангажовања директора привредног друштва

17 Могућност додатног рада службеника

19 Премештај запосленог на радно место са повећаним ризиком

ПРИВРЕДНО ПРАВО

28 (Не)дозвољеност уговарања лавовских клаузула

32 Обавеза плаћања судске таксе у пракси привредних судова

ГРАЂАНСКО ПРАВО

36 Принудна наплата судских такси

46 Практична разматрања питања судске надлежности – други део

54 Мишљења Стручног савета Јавнобележничке коморе Србије

КРИВИЧНО ПРАВО

61 Оружје и муниција у правном систему и судској пракси Републике Србије

УНАКРСНИ ПОГЛЕД

66 Упис основних академских студија без полагања пријемног испита

71 Примена и значај контролних листа у редовном инспекцијском надзору у установама образовања и васпитања

РУБРИКЕ

65 Календар важења правних аката

78 Преглед прописа донетих између два броја

82 Портал читалаца

Управљање уговором о јавној набавци

Управљање уговором не своди се на пуко праћење извршења уговора о јавним набавкама, већ претпоставља широку палету активности које је потребно обављати у овој фази јавне набавке.

Милош Јовић,
саветник у Управи за јавне набавке

Јавна набавка, посматрана у ширем смислу, подразумева фазу планирања јавне набавке, спровођење процедуре за избор најповољније понуде, односно уговарача, те контролу извршења уговора о јавној набавци. Ако додатно разложимо наведене фазе, можемо рећи да јавна набавка обухвата следеће фазе: 1) израду спецификације, односно дефинисање предмета јавне набавке; 2) избор најповољније понуде; 3) закључење уговора; 4) испоруку/извршење и контролу испорученог/извршеног; 5) предузимање корективних мера у случају одступања од уговореног.

У смислу изнетог, поступак јавне набавке обухвата активности које спроводи наручилац у циљу дефинисања предмета набавке и услова претходне и накнадне селекције (услови за учешће, избор најповољније понуде), као и у циљу стварања предуслова за закључење уговора и само закључење истог.

Након тога, наручилац усмерава своје активности ка добављачу/извршиоцу/извођачу (у даљем тексту: добављач), управљајући уговором који је закључио са њим кроз активности праћења његове реализације (испорука/извршење), контролом и корективним деловањем, као и управљањем односима са добављачем.

Зашто је неопходно управљати уговором? Одговор на ово питање би био да би се са што већом вероватноћом остварила корелација између постављених циљева, односно очекиваних резултата уговора, с једне стране, и остварених циљева, односно резултата који су тим уговором постигнути, с друге стране.

Уговори су често сложени, могу укључивати више актера, могу трајати дуго и могу укључити значајне ресурсе. Због тога је од значаја да се њима правилно и ефикасно управља.

Ако схвати да наручилац уопште не управља уговором или не управља на задовољавајући начин, добављач може извршавати своје обавезе на мање прихватљив начин или супротно од начина предвиђеног уговором.

Шта је управљање уговором? Управљање уговором се најчешће посматра као процес систематичног и ефикасног управљања уговорним односима у сврху максимизирања финансијских и оперативних перформанси и минимизирања ризика. Постоји и велики број других дефиниција управљања уговором, од којих се већина односи на обављање активности након доделе уговора.

Успешно управљање уговором је, међутим, најефикасније ако се обухвате и активности пре доделе уговора, али и активности које се односе на *ex post* анализу окончаног уговора. У том смислу, управљање уговором представља систематичан и ефикасан процес управљања израдом, извршењем и анализом уговора, у циљу максимизације

Различите активности су наравно повезане са различитим облицима које прекид уговора може са собом донети. У случају сложенијих, дугорочних или грађевинских уговора који се завршавају услед реализације уговора у складу са уговореним условима, најбоља пракса захтева потребу за доказима да је уговор завршен на задовољство свих страна. Ово се обично врши у две фазе: прво, интерно се утврди да не постоје нека нерешена и проблематична питања и друго, обезбеди се сагласност од уговарача да је уговор завршен без нерешених питања и, по могућству, на обострано задовољство.

Активности затварања уговора имају за циљ: 1) осигурање завршетка свих административних питања; 2) евидентирање завршетка свих техничких питања; 3) утврђивање потенцијалне штете и обима њене наплате (кроз средства обезбеђења, новчане казне и пенале и сл.) и одузимање дате вредности од уговорене цене за исплату; 4) поступање са преузетим средствима обезбеђења, односно враћање истих добављачу, утврђивање евентуалног гарантног периода и преузимање средстава обезбеђења за отклањање недостатака у гарантном року од добављача; 5) утврђивање и усаглашавање специфичних ограничења након завршетка уговора, утврђивање текућих обавеза након гарантног рока или периода одржавања; 6) пренос имовине, укључујући и евентуални пренос интелектуалне својине; 7) утврђивање и евидентирање коначних плаћања уговора и преглед свих извршених уплата и изравнање финансијских обавеза; 8) преглед и закључак по основу евентуалних примедби и жалби које су уговорне стране међусобно подносиле једна другој; 9) утврђивање све релевантне документације у вези са извршеним уговором, евиденцију те документације и њено архивирање.

Ново штампано издање!

ИЗАЗОВИ ЈАВНИХ НАБАВКИ

Аутор: Милош Јовић, саветник у Управи за јавне набавке

Књига Изазови јавних набавки намењена је свим актерима у области јавних набавки, наручиоцима, понуђачима, теоретичарима, практичарима. *Аутор разјашњава институте и процедуре са упоришем у теорији, али и уз практични приступ истима.*

ИСЕЧАК ИЗ РЕЦЕНЗИЈЕ:

Данијела Бојовић, помоћник директора Управе за јавне набавке:

Иако је последња глава књиге посвећена предстојећем новом Закону о јавним набавкама, управо је један од њених највећих квалитета тај што књига својим садржајем не остаје заробљена у оквирима позитивног законодавства, тако не губећи на својој вредности, без обзира на законски оквир који ће у скорије будућности бити другачији од постојећег.

Јасмина Миленковић, чланица већа Републичке комисије за заштиту права у поступцима јавних набавки:

Сумирајући искуства која има у примени закона, као и праксу других земаља, аутор даје врло корисне савете како се треба понашати у одређеним ситуацијама како би се превазишли проблеми до којих може доћи. Мислим да ова књига може бити од практичне помоћи како лицима која спроводе јавне набавке код наручиоца, тако и представницима понуђача.

Др Марко Шпилер, професор струковних студија на Високој текстилној школи у Београду, доцент на Факултету за менаџмент у Новом Саду и помоћник директора за јавне набавке у ЈКП „Београдске електране":

Аутор кроз књигу наглашава и обухвата готово све кључне аспекте у свим фазама процеса јавне набавке, као и суштинске проблеме и изазове у систему јавних набавки, директно се упуштајући у анализу појединих недовољно проучених и разјашњених питања... Осврт на елементе који ће бити инкорпорирани у нови Закон о јавним набавкама, представља део књиге на који учесници у систему јавних набавки треба да обрате пажњу...

Садржај издања можете прегледати на интернет страници www.propisi.net, где можете преузети и предрачун.

Цена књиге је 2.000,00 динара + ПДВ од 10%.

За све остало позовите нас на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822, путем мејла: office@ingpro.rs или факса: 011/2836-474.

Сви модалитети радног ангажовања директора привредног друштва

Поред многих важних питања која искрсавају у вези са положајем и функцијом директора, фокус овог текста су облици радног ангажовања директора који се појављују у пракси.

Милан Ранђеловић,
адвокат

Због руководећег положаја и посебних послова које обавља, те обавеза и одговорности које поседује, неопходно је да директор привредног друштва има посебан нормативни третман у односу на друге запослене. То је домаћи законодавац још од раније препознао, те у одговарајућим прописима можемо пронаћи такве одредбе које су у овом тексту анализиране кроз разматрање спорних места у пракси, а пре свега у радноправном смислу. Наравно, постоји прегршт важних места и практичних дилема које се вежу за положај и функције директора, али су фокус овог текста сами модалитети његовог радног ангажовања, између осталог, и зато што по природи ствари и сам обим текста не дозвољава да се обраде баш сва релевантна питања.

Погледајмо пре свега одредбу члана 192. став 1. тачка 1) Закона о раду („Сл. гласник РС", бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014 и 13/2017 – у даљем тексту: Закон о раду), која гласи: „О правима, обавезама и одговорностима из радног односа одлучује у правном лицу – надлежни орган код послодавца, односно лице утврђено законом или општим актом послодавца или лице које они овласте." Да би један радноправни акт (било општи – рецимо, правилник о раду, било посебни – на пример, решење о отказу уговора о раду) био законит, њега мора донети овај овлашћени орган, односно лица. То је у пракси најчешће управо директор.

Одмах указујемо и на одредбу члана 31. став 3. Закона о привредним друштвима („Сл. гласник РС", 36/2011, 99/2011, 83/2014 и 5/2015), која гласи: „Друштво мора имати најмање једног законског заступника који је физичко лице." Дакле, привредно друштво мора имати законског заступника. То је, у складу са важећим прописима, у ортачком друштву – ортак, у командитном друштву – комплементар, у друштву са ограниченом одговорношћу (у даљем тексту: ДОО) – по правилу директор, а у акционарском друштву – директор или друго лице, односно орган, у складу са Законом о привредним друштвима и општим актима конкретног акционарског друштва. Директор је такође законски заступник у задрузи, док је у представништву и огранку страног привредног друштва реч о заступнику. Излазећи из оквира привредних друштава видели бисмо да је законски заступник у удружењу заступник удружења, у задужбинама и фондацијама управитељ и тако даље. Све наведено нам је важно како бисмо утврдили домашај одредаба Закона о раду које се тичу радног ангажовања законског заступника. Из члана 48. став 1. Закона о раду можемо закључити да овај пропис под термином „директор" подразумева „директора, односно другог законског заступника послодавца." У том смислу је у овом тексту реч о модалитетима радног ангажовања свих ових законских заступника, али ћемо користити реч „директор" и посматрати предметна

ангажује директора по уговору о допунском раду, најчешће ће тражити од директора да му приложи одговарајући доказ да је у радном односу са пуним радним временом код другог послодавца, те исто констатовати у уговору. А сам тај уговор, као што смо видели из одредбе члана 202. став 1. Закона о раду, може да се закључи највише до једне трећине пуног радног времена.

Министарство рада, запошљавања и социјалне политике је дана 1. 6. 2005. године издало мишљење бр. 011-00-501/2005-02, у којем наводи да „ако је актом послодавца предвиђено да се послови директора могу обављати са једном трећином пуног радног времена, нема законских сметњи да лице које је у радном односу са пуним радним временом, буде постављено код другог послодавца да обавља послове директора са једном трећином пуног радног времена."

Уговор о допунском раду се обавезно закључује у писаном облику (члан 202. став 3. Закона о раду), а њиме се утврђује право на новчану накнаду и друга права и обавезе по основу рада (став 2. истог члана), што значи да, поред новчане накнаде, Закон о раду не поставља друге обавезне елементе за овај уговор, те сходно важи оно што смо претходно навели код менаџерског уговора када је реч о садржају уговора. Накнада коју директор прима по основу допунског рада има карактер других прихода, те се плаћа порез на доходак, као и допринос за пензијско и инвалидско осигурање.

Прописи у Републици Србији не забрањују да физичко лице страног држављанства буде именовано и регистровано за директора домаћег привредног друштва, већ напротив. У тим случајевима је неопходно да се пре свега погледа да ли ће то лице обављати неки рад или ће скоро све време боравити у иностранству без обављања рада у Србији. Ако ће пак директор странац бити радно ангажован, потребно је да се са њим закључи неки од уговора које смо анализирали у овом тексту. Међутим, пре тога треба да се реши његово статусно питање у погледу боравка у нашој држави (у складу са законом који уређује статус странаца и њихов боравак у Србији), а затим да се прибави и дозвола за рад директора од Националне службе за запошљавање, у складу са Законом о запошљавању странаца („Сл. гласник РС" бр. 128/2014), у случајевима када је то према овом пропису неопходно.

Република Србија, односно њене правне претходнице, са бројним земљама Европе и света закључиле су билатералне уговоре о социјалном осигурању и избегавању двоструког опорезивања, те је исте потребно консултовати и по могућству применити, у зависности од држављанства директора странца, када је реч о плаћању пореза и доприноса за његово обавезно социјално осигурање.

Електронско правно издање
ИНГ-ПРО ПРОПИСИ.НЕТ

Прописи.нет нуде преко 200.000 докумената – прописе, судску праксу (преко 40.000 сентенци), службена мишљења надлежних министарстава, моделе уговора и обрасце из свих области, и коментаре прописа врхунских стручњака. Ту су и калкулатори камата и судских такси, бројне актуелности и много тога још, у јединственом, дневно ажурном интернет издању с међусобно повезаним документима. Прописи.нет функционишу без икакве инсталације, имају бесплатан Мејл-сервис који прати све промене из области пословања коју корисник одабере и доставља их на мејл кориснику. Комфор, тачност и брзина, прегледни менији и једноставно коришћење расположиви су свима у било које доба дана и с било које локације у земљи и свету.

Пратите нас путем интернета на адреси: www.propisi.net

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs
или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Могућност додатног рада службеника

Тема овог текста су услови за обављање додатног рада службеника према Закону о запосленима у аутономним покрајинама и јединицама локалне самоуправе и према Закону о раду.

Редакција Инг-Про

Према одредбама Закона о запосленима у аутономним покрајинама и јединицама локалне самоуправе („Сл. гласник РС”, број 22/2016 – у даљем тексту: Закон), службеници су онај део запослених лица који професионално обавља стручне послове из надлежности аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе или са њима повезане опште правне послове, информатичке, материјално-финансијске, рачуноводствене и административне послове, а запослени су на извршилачким радним местима или на радним местима службеника на положају. У свом раду службеници морају да се придржавају начела која се заснивају на европским стандардима правног уређења службеничког система. Закон такође регулише права и дужности службеника, а у посебном делу (чл. од 39. до 46) утврђују се принципи **спречавања сукоба интереса у раду службеника**. Одредбе Закона у делу који се односи на спречавање сукоба интереса, прописују службенику забрану примања поклона, забрану оснивања привредних друштава, предузећа и јавних служби, ограничење чланства у органима привредног друштва и предузећа, пријављивање интереса у вези са одлуком органа, а посебно и **забрану односно условљеност додатног рада**, о чему је дато више детаља у наставку.

Услови за обављање додатног рада службеника

Из одредаба чл. 40. и 41. Закона произлази да, поред свог посла, службеник може да обавља и додатни рад, али уз стриктно поштовање законских услова. По овим одредбама Закона, службенику је омогућено да додатно ради за другог послодавца:

- уз писмену сагласност садашњег послодавца;
- ван радног времена;
- ако такав рад није забрањен посебним законом или другим прописом;
- ако не ствара могућност сукоба интереса или не утиче на непристрасност рада службеника.

Дакле, из одредби овог члана редослед радњи је јасан: прво сагласност садашњег послодавца, па онда додатно радно ангажовање. Изузетно, одредбама члана 41. став 2. прописано је да сагласност послодавца није потребна за додатни научноистраживачки рад, објављивање ауторских дела и рад у културно-уметничким, хуманитарним, спортским и сличним удружењима, с тим што послодавац може да забрани и такав рад ако се њиме онемогућава или отежава рад службеника, штети угледу послодавца, односно ствара могућност сукоба интереса или утиче на непристрасност рада службеника.

Као што је речено, службеник је запослено лице које пуно радно време ради у органу аутономне покрајине или јединици локалне самоуправе. Из тог разлога он за додатни посао не може да заснива „додатни” радни однос,

Дакле, то су „послодавци" којима службеници треба да поднесу „захтев за сагласност" за обављање допунског рада као додатног рада, из члана 41. Закона. У том захтеву службеник треба да наведе:

- код ког послодавца ће обављати допунски рад;
- у ком периоду (дан, месец, година) ће обављати допунски рад;
- коју врсту рада ће обављати у оквиру допунског рада.

Ови, и евентуално други подаци, потребни су да би послодавац пре давања сагласности оценио да ли се најављеним допунским радом онемогућава или отежава рад службеника на садашњем радном месту, штети угледу садашњег послодавца, односно ствара могућност сукоба интереса или утиче на непристрасност рада службеника. Ако процени да до ових последица додатног рада службеника неће доћи, овлашћено лице, односно непосредни руководилац службеника даје сагласност на његово додатно радно ангажовање ван радног односа у допунском раду, за период који је службеник навео у свом захтеву.

Премештај запосленог на радно место са повећаним ризиком

Премештај на радно место утврђено актом о процени ризика, на коме, и поред потпуно примењених мера у складу са законом, постоје околности које могу да угрозе безбедност и здравље запосленог, као и то да је овакав премештај запосленог законски дозвољен, али захтева посебне мере од стране послодавца, теме су од посебног значаја, којима се и овај текст бави.

Редакција Инг-Про

Након што закључи уговор о раду, запослени ступа на рад на послове (радно место) који су тим уговором о раду утврђени, дакле по врсти и степену стручне спреме, односно образовању запосленог, који су услов за обављање послова за које се закључује уговор о раду, односно који су правилником о организацији и систематизацији послова тражени за конкретне послове за које је запослени и конкурисао код послодавца.

Међутим, у току радног века запосленог указују се разне потребе за премештањем (распоређивањем) запосленог, како због потребе послодавца, тако и у неким случајевима због потребе самог запосленог. То су све законом дозвољени процеси у радној пракси, међутим, посебан захтев настаје ако запослени треба да пређе на радно место на коме су исказани отежани услови рада. Практично, ради се о **премештају на радно место са повећаним ризиком**, при чему се овде говори о премештају **на радно место утврђено актом о процени ризика, на коме, и поред потпуно примењених мера у складу са законом, постоје околности које могу да угрозе безбедност и здравље запосленог**.

као што је то случај приликом „трајног" или „привременог" премештаја на друго радно место, што је и логично, јер овде је у питању решавање радног и егзистенцијалног статуса таквог запосленог.

Према томе, уколико за то постоји могућност, послодавац има право да уместо престанка радног односа и исплате отпремнине, запосленом који је утврђен као вишак понуди премештај на друге послове, па и на послове са повећаним ризиком. Без обзира на то што се наведеном запосленом, као вишку, нуди обављање послова са нижом стручном спремом, Закон такву могућност допушта, а на запосленом је да одлучи да ли ће понуду прихватити или не. Тек ако такву понуду не прихвати, запосленом може бити отказан уговор о раду.

Рекли смо да је обавеза послодавца да испита све могућности запослења оног запосленог који је проглашен вишком. То је и став судске праксе. **„Не постоји основ да се запослени огласи вишком када постоји могућност да се он премести на друге одговарајуће послове"**, каже се у Пресуди Апелационог суда у Београду, Гж1. 1769/2012(2) од 16. 5. 2012. године. **У образложењу стоји следеће**: „Правилан је закључак из ожалбене пресуде да у време када је тужиоцу отказан уговор о раду код туженог није престала потреба за извршиоцем у набавној служби на радном месту транспортног радника и да у тој ситуацији тужени није могао отказати тужиоцу уговор о раду, а ангажовати два радника из одељења експедиције на радно место транспортног радника, иако ти запослени нису били обучени за обављање послова на том радном месту, за разлику од тужиоца."

Коментар припремила Редакција

Јединствено издање на нашем тржишту!

БИЛТЕН СЛУЖБЕНИХ МИШЉЕЊА

Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања

Компанија Инг-Про доо Београд као овлашћени издавач, у сарадњи с Министарством за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, објављује Билтен службених мишљења.

Билтен садржи званична мишљења Министарства и ауторске текстове стручних лица из Министарства у вези са радноправном регулативом. Издање је намењено привредним друштвима, јавном сектору, удружењима послодаваца, синдикатима, привредним коморама, образовним институцијама, адвокатима и свима другима који примењују радно право.

Билтен излази четири пута годишње (укупно четири броја годишње – један број квартално).

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs
или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

(Не)дозвољеност уговарања лавовских клаузула

Аутор се у тексту бави питањем забрањености „лавовских клаузула" приликом оснивања друштава са ограниченом одговорношћу и ортачких друштава, у законодавству и судској пракси.

Владимир Саичић,
дипл. правник

Приликом оснивања привредних друштава, независно од њихове правне форме, поставља се питање обавезе уношења улога у друштво, као и питање права и обавеза оснивача, односно чланова привредног друштва у односу на унети улог. Једно од најзначајних права, које представља крајњи, лукративни циљ оснивања привредних друштава, јесте право на исплату добити, које је узрочно-последично повезано са унетим, односно уплаћеним улогом у привредно друштво. У вези са овим, кроз историју права постављало се питање могућности уговарања ортаклука међу уговарачима или у новије време међу члановима привредних друштава – питање неједнаке расподеле добити, односно неједнаког покрића губитака у односу на унети капитал. Ово се посебно односи на тзв. „лавовске ортаклуке", односно „лавовске клаузуле".

„Лавовским клаузулама" се у правној теорији сматрају: обавеза подмиривања губитака без права на учешће у добити; право на учешће у добити без обавезе подмиривања губитака; несразмерна расподела добити и несразмерно покриће губитака у односу на унете уделе; као и означавање одређеног износа, односно процента исплате дивиденди у фиксном износу, без обзира на резултате пословања.

Питање (не)дозвољености лавовских клаузула постављало се и поставља се од римског права до данас. У класичном римском праву било је дозвољено да положај ортака буде неједнак у погледу поделе добити и губитака, као и да поједини ортаци буду искључени из поделе губитака. Оно што није било дозвољено је да један ортак искључиво сноси штету, а да буде искључен из поделе добити, при чему је ово неправично решење било познато као „лављи ортаклук". Дакле, није се могао уговорити ортаклук у којем неко сноси искључиво корист, а неко искључиво штету, што је и данас неспорно.

У правној теорији преовлађује мишљење о забрањености „лавовских клаузула" које су, по овим схватањима, у супротности са начелом савесности и поштења, начелом једнаке вредности давања, а доводе се и у везу са институтом прекомерног оштећења. Међутим, док је ово неспорно за случај уговарања по ком један уговарач сноси искључиво штету, а други искључиво корист, у неким другим случајевима и у законодавству и у пракси постоје дилеме. С друге стране, као што ће се видети у даљем тексту, наше законодавство се позитивно одређује према уговарању несразмерне исплате добити у односу на улог, те дилеме не постоје што се домаћег законодавства тиче.

Међутим, с обзиром да неједнако учешће у добити и губицима може имати различите облике, а да су и у упоредном законодавству и код нас дозвољена одступања од строге сразмере у висини удела, с једне, и расподеле добити и губитака, с друге стране, поставља

актом другачије одредити него што је Закон прописао. Међутим, Привредни апелациони суд закључује да, без обзира на то што је предвиђена могућност различите исплате добити, несразмерно у односу на вредност улога у основном капиталу, није предвиђена могућност да један члан гарантује и исплати другом члану уговором одређени новчани износ, ако се предвиђена добит не оствари. У образложењу пресуде којом је одлучивано о ништавости, суд наводи да из основних начела и смисла Закона о привредним друштвима („Сл. гласник РС", бр. 125/2004) произлази недозвољеност такозваних „лавовских клаузула", тако да није дозвољено учешће само у добити а не и у губитку, као и што није дозвољено ни уговарање фиксног означења по коме ће се обрачунавати дивиденде независно од добити. Суд наводи да се такве клаузуле сматрају ништавим. Међутим, Привредни апелациони суд у другом судском предмету (парница по тужби за исплату гарантоване добити), а поводом истог уговора о оснивању чије су одредбе касније проглашене ништавим, није нашао да су спорне одредбе о исплати гарантоване добити ништаве. У овом предмету суд није нашао ни да су ништаве одредбе о исплати износа разлике између укупне добити и гарантоване добити, а од стране другог уговарача на рачун привилегованог уговарача и то из сопствене имовине. Привредни апелациони суд је у овом другом случају био дужан да на ништавост пази по службеној дужности, без обзира на то што утврђење ништавости у тој парници није било предмет спора између парничних странака, међутим, као што је наведено, суд није утврдио ништавост.

Став Привредног апелационог суда да није дозвољено уговарање фиксног означења по коме ће се обрачунавати дивиденде независно од добити – није утемељен на закону. Пре свега, што се тренутно важећег закона тиче, а сходном применом одредби о преференцијалним акцијама на уређивање односа међу члановима друштва са ограниченом одговорношћу, може се извести закључак да је уговарање гарантоване добити дозвољено, док се „стари" Закон о привредним друштвима („Сл. гласник РС", бр. 125/2004) о томе не изјашњава, као што се не изјашњава ни о потраживању привилегованог члана привредног друштва према другом члану, за износ који одговара разлици између гарантоване добити и укупне остварене добити друштва. По мишљењу аутора овог текста, Привредни апелациони суд се у овом случају повео за правном теоријом која, у формалном смислу, не представља извор права, те је донео закључак о забрањености „лавовских клаузула" (што је такође термин који се среће у теорији а не у законодавству) без ваљане аргументације.

Дакле, што се „лавовских клаузула" тиче, неспорно је да је дозвољено да се исплата добити не врши у сразмери са уделом чланова у основном капиталу друштва. Такође је неспорно да није дозвољено да један члан друштва има само обавезу подмиривања губитака, без права на учешће у добити. Међутим, наше законодавство не даје одговор на питање колика се несразмера између удела у основном капиталу и учешћа у добити може толерисати. Такође, у нашем законодавству нема одговора ни на питање да ли један члан друштва са ограниченом одговорношћу може имати право на учешће у добити, без обавезе подмиривања губитака. Што се уговарања гарантоване добити у друштву са ограниченом одговорношћу и ортачким друштвима тиче, видели смо да је Привредни апелациони суд у једној пресуди заузео став о недозвољености оваквих одредби у уговорима (примењујући одредбе „старог" закона), док у другој одлуци није одредио ништавост истих одредби, иако је на ништавост био дужан да пази по службеној дужности.

Стиче се утисак да би питање „лавовских" клаузула у законодавству требало детаљније регулисати, тј. јасно определити случајеве и границе њихове дозвољености или забрањености. Притом би требало поћи од начела слободе уговарања и, осим у случајевима очигледне несавесности и непоштења уговарача, требало би дозволити различите варијанте поделе добити, јер су и различити услови и околности под којима се привредна друштва оснивају.

Обавеза плаћања судске таксе у пракси привредних судова

У наставку су дати примери нове судске праксе привредних судова који се односе на обавезу плаћања судских такси.

Таксене обавезе су ослобођена лица у парници поводом исплате минималне зараде, па и у случају када се минимална зарада потражује као накнада штете због неисплаћене минималне зараде.

Из образложења:

Одредбом члана 9. став 1. Закона о судским таксама („Сл. гласник РС”, бр. 28/94, 53/95, 16/97, 34/2001, 9/2002, 29/2004, 61/2005, 116/2008, 31/2009, 101/2011, 93/2012, 93/2014 и 106/2015) прописано је да су плаћања судске таксе ослобођени Република Србија, државни органи и посебне организације, органи аутономне покрајне и органи јединице локалне самоуправе, организације Црвеног крста, као и издржавана лица у поступцима у вези са законским издржавањем и лица која захтевају исплату минималне зараде.

Таксене обавезе су ослобођена лица у парници поводом исплате минималне зараде, па и у случају када се минимална зарада потражује као накнада штете због неисплаћене минималне зараде и тражи утврђење потраживања у стечају по том основу.

(Решење Привредног суда у Пожаревцу, П. 674/14 од 5. 6. 2017. године, укинуто Решењем Привредног апелационог суда у Београду, Пж. 3766/16 од 4. 7. 2017)

Таксе прописане Законом о судским таксама плаћају лица по чијем предлогу или у чијем интересу се предузимају радње у судском поступку за које је овим законом утврђено плаћање таксе.

Из образложења:

Одредбом члана 2. став 1. Закона о судским таксама („Сл. гласник РС”, бр. 28/94, 53/95, 16/97, 34/2001, 9/2002, 29/2004, 61/2005, 116/2008, 31/2009, 101/2011, 93/2012, 93/2014 и 106/2015) прописано је да таксе прописане овим законом плаћају лица по чијем предлогу или у чијем интересу се предузимају радње у судском поступку за које је овим законом утврђено плаћање таксе. Према ставу 2. истог члана, за поднеске и записнике који замењују поднеске, таксу је дужно да плати лице које је и подноси, односно лице на чији се захтев саставља записник.

Према одредби члана 3. став 1. истог закона, обавеза плаћања таксе настаје за поднеске када се предају суду, односно када се изврши обрачун таксе, ако њен износ зависи од вредности предмета спора, а за поднеске предате на записник – када је записник састављен.

Имајући у виду напред наведене одредбе Закона о судским таксама, као и чињеницу да је таксени обвезник поднеском поднео ревизију, његова таксена обавеза је да плати таксу на изјављену ревизију, при чему је она настала када је поднесак којим је изјављена ревизија предат суду. Након наведеног суд је донео опомену за плаћање таксе коју је уредно доставио пуномоћнику таксеног обвезника, међутим, такса није плаћена у назначеном

Одредбом члана 41. Закона о судским таксама („Сл. гласник РС”, бр. 28/94, 53/95, 16/97, 34/2001, 9/2002, 29/2004, 61/2005, 61/2005, 116/2008, 31/2009, 101/2011, 93/2012, 93/2014, 106/2015) прописано је да када је таксени обвезник привредно друштво или друго правно лице, суд ће решењем утврдити износ неплаћене таксе, износ казнене таксе, а решење ради извршења ће доставити банци у којој се води рачун таксеног обвезника, односно организацији за принудну наплату.

У конкретном случају извршни дужник је позван да плати таксу на другостепену одлуку по жалби, налогом за плаћање судске таксе, по ком извршни дужник није поступио, односно није доставио доказ да је дуговану таксу платио.

Из тог разлога је правилно првостепени суд поступио када је донео побијано решење о принудној наплати судске таксе, у смислу цитиране одредбе Закона о судским таксама, имајући у виду да судска такса није плаћена од стране таксеног обвезника.

(Решење Привредног суда у Пожаревцу, Ии. 105/16 од 1. 2. 2017. године, потврђено Решењем Привредног апелационог суда у Београду, Иж. 247/17 од 23. 2. 2017)

Ако странка не присуствује судској радњи за коју је дужна да плати таксу, суд ће јој послати налог да плати таксу коју дугује у року од осам дана од дана доставе налога и упозориће је на последице неплаћања таксе у року.

Из образложења:

Првостепени суд је издао налог за плаћање судске таксе на жалбу против пресуде, као и таксе на другостепену одлуку по жалби, којим је позвао тужиоца, као таксеног обвезника, да плати таксу у року од 8 дана од дана пријема овог налога. Пуномоћник тужиоца је примио поменути налог, али тужилац по истом није поступио, те је суд донео побијано решење о принудној наплати судске таксе од 8. 2. 2017. године, применом одредби члана 40. став 6. и члана 40. став 4. Закона о судским таксама.

Одредбом члана 37. став 3. Закона о судским таксама („Сл. гласник РС”, бр. 28/94, 53/95, 16/97, 34/2001, 9/2002, 29/2004, 61/2005, 61/2005, 116/2008, 31/2009, 101/2011, 93/2012, 93/2014, 106/2015) прописано је да ако странка не присуствује судској радњи за коју је дужна да плати таксу, суд ће јој послати налог да плати таксу коју дугује у року од осам дана од дана доставе налога и упозориће је на последице неплаћања таксе у року.

Одредбом члана 41. Закона о судским таксама прописано је да када је таксени обвезник привредно друштво или друго правно лице, суд ће решењем утврдити износ неплаћене таксе и износ казнене таксе, а решење ради извршења ће доставити банци у којој се води рачун таксеног обвезника, односно организацији за принудну наплату, при чему се против наведеног решења може изјавити жалба у року од 8 дана од дана пријема, која притом не задржава наплату таксе.

Сходно напред наведеним законским одредбама и стању у списима предмета на основу кога произлази да је пуномоћник тужиоца, као таксеног обвезника, уредно примио налог за плаћање таксе на жалбу против првостепене пресуде и таксе на другостепену одлуку, што се види и из уредно потписане повратнице која се налази у списима предмета. Правилно је првостепени суд донео решење о принудној наплати судске таксе јер тужилац није извршио добровољно плаћање таксе, а све у складу са одредбом члана 41. Закона о судским таксама.

Неосновани су жалбени наводи тужиоца да првостепени суд није надлежан за таксу на другостепену одлуку, већ да је то наводно био у обавези другостепени суд који о томе није одлучио. Другостепени суд је својом Одлуком Пж. 6118/16 од 14. 12. 2016. године, одлучио о трошковима тужиоца и преиначио првостепену пресуду, а из списа предмета се не види да је тужилац поднео предлог за допуну решења о трошковима другостепеног поступка, те је, сходно одредби члана 401. став 1. тачка 2. Закона о парничном поступку, и одлучено као у изреци другостепеног решења.

(Решење Привредног суда у Пожаревцу, П. 291/16 од 8. 2. 2017. године, потврђено Решењем Привредног апелационог суда у Београду, Пж. 1195/17 од 1. 3. 2017)

Принудна наплата судских такси

Аутор у тексту наводи и анализира судску праксу домаћих судова која се односи на наплату судских такси.

Снежана Марјановић,
судија Првог основног суда у Београду, заменик руководиоца Одељења судске праксе у грађанској материји

Закон о судским таксама („Сл. гласник РС", бр. 28/94, 53/95, 16/97, 34/2001 – др. закон, 9/2002, 29/2004, 61/2005, 116/2008 – др. закон, 31/2009, 101/2011, 93/2012, 93/2014 и 106/2015) изменом из 2015. године је предвидео **нов начин принудне наплате судске таксе** када је у питању физичко лице као таксени обвезник.

Обавеза плаћања таксе наступа у тренутку предузимања радње. Странку која присуствује судској радњи или предаје поднесак за који је дужна да плати таксу, а не плати је одмах, суд упозорава да је дужна да таксу плати у року од осам дана и упозорава је на последице неплаћања таксе. Странци која не присуствује судској радњи за коју је дужна да плати таксу или која поштом предаје поднесак за који је дужна да плати таксу, суд шаље налог да плати таксу коју дугује у року од осам дана од дана доставе налога и упозорава је на последице неплаћања таксе у року. У спису се констатује ово поступање суда штампањем и лепљењем примерка налога односно опомене. Према члану 37. Закона о судским таксама, таксена обавеза је утврђена достављањем упозорења странци. Та обавеза настаје на основу Закона, али је неопходно да **суд упозори** странку или да јој **достави налог** којим констатује висину таксене обавезе. У пракси судови након доставе налога, уколико се не изврши уплата, достављају странци и опомену за коју наплаћују таксу у износу од 380,00 динара.

Уколико странка у поступку има пуномоћника, налог односно опомена за плаћање таксе **доставља** се **њеном пуномоћнику**.

Из образложења:

Неосновани су наводи жалбе да таксеном обвезнику није достављено упозорење или опомена за плаћање судских такси, будући да из списа предмета произлази да су **пуномоћнику** таксеног обвезника опомене за плаћање судске таксе достављене дана 19. 5. 2016. године, у складу са чланом 37. став 5. Закона о судским таксама.

(Решење Вишег суда у Београду, Гж. бр. 376/17 од 2. 3. 2017. године)

Правилно је поступио првостепени суд када је, у свему у складу са одредбом члана 37. став 5. Закона о судским таксама, и **доставу опомене** за плаћање таксе **извршио пуномоћнику тужиоца,** те у том смислу нису од утицаја наводи жалбе тужиоца да је суд био у обавези да опомену достави и тужиоцу лично, с обзиром на то да се, уколико странка има пуномоћника, опомена за плаћање таксе доставља пуномоћнику, уз обавезу саме странке да изврши плаћање износа по основу таксене обавезе.

(Решење Вишег суда у Београду, Гжи број 549/17 од 25. 5. 2017. године)

Ако **физичко лице, као таксени обвезник,** не плати таксу у року одређеном у члану 37. Закона о судским таксама, суд у наредних пет дана доноси решење о извршењу у коме обавезује таксеног обвезника да у року од пет дана од дана пријема решења плати дуговану таксу и казнену таксу од 50% од висине таксе и у коме не одређује средство и предмет извршења. Решење о извршењу доставља

Из образложења:

Приликом одлучивања овај суд је имао у виду наводе жалбе којима се побија правилна примена одредбе члана 52. Закона о судским таксама, односно којима се указује на погрешну примену материјалног права од стране првостепеног суда, односно члана 40. и 52. Закона о судским таксама. Међутим, по оцени вишег суда, правилно је првостепени суд донео побијану одлуку којом је одредио принудну наплату судске таксе у преосталом делу, јер је наведено решење о извршењу наплате судске таксе донето када је започет поступак наплате судске таксе, у складу са одредбама Закона о извршењу и обезбеђењу. Наиме, одредбом члана 545. прелазних и завршних одредби Закона о извршењу и обезбеђењу („Сл. гласник РС" бр. 106/15) прописано је да се извршни поступци и поступци обезбеђења који су почели пре ступања на снагу овог закона, настављају према Закону о извршењу и обезбеђењу („Сл. гласник РС", бр. 31/11, 99/11, 109/13 – УС, 55/14 и 139/14), а да Закон о извршењу и обезбеђењу („Сл. гласник РС", бр. 31/11, 99/11 – други закон, 109/14 – УС, 55/14 и 139/14) престаје да важи 1. јула 2016. године. Како је, у складу са одредбом члана 551, овај закон **ступио на снагу у моменту доношења решења о извршењу наплате судске таксе**, то је правилна одлука првостепеног суда да се судска такса наплати по одредбама новог Закона о извршењу и обезбеђењу („Сл. гласник РС" бр. 106/15).

На правилност побијаног решења нису од утицаја жалбени наводи којима се позива на Закон о изменама и допунама Закона о судским таксама, односно на одредбу члана 52. став 1. Закона о судским таксама, којим је прописано да када је таксена обавеза настала **до дана ступања на снагу овог закона, такса ће се плаћати у складу са прописима који су важили до дана ступања на снагу овог закона**. Ово стога што се ради о пропису који се односи на добровољну наплату судске таксе, којим се одређује висина судске таксе, а њена **принудна наплата се спроводи на начин одређен Законом о извршењу и обезбеђењу**, како је то правилно и учинио првостепени суд.

Наиме, Законом о изменама и допунама Закона о судским таксама, и то одредбом члана 3, измењен је члан 40. који гласи да ако физичко лице као таксени обвезник не плати таксу у року одређеном у члану 37. овог закона, суд у наредних 5 дана доноси решење о извршењу којим обавезује таксеног обвезника да плати дуговану таксу, а одредбом става 3. да се поступак извршења спроводи према закону којим се уређује извршење и обезбеђење. Како је решење о извршењу судске таксе донето дана 20. 9. 2016. године, након ступања на снагу новог Закона о извршењу и обезбеђењу, првостепени суд је правилно одредио начин извршења у складу са тим законом, а у вези са одредбом члана 40. став 3. Закона о изменама и допунама.

(Решење Вишег суда у Београду, Гж И број 204/17 од 9. 2. 2017. године)

Закључак

Измене Закона о судским таксама повећале су административи посао судија у погледу наплате судске таксе, па се поставља питање ефикасности у наплати такси с обзиром на исти и смањем број запослених. Корисно би можда било иницирати измене Судског пословника и других прописа и евентуално предложити формирање посебне службе за наплату таксе.

Потребно је да суд благовремено принудно наплаћује таксу одмах по настанку таксене обавезе, с обзиром на то да судска пракса још није усаглашена по овом питању, како би правосудни систем који се финансира из наплате судских такси могао функционисати.

За странке је у ситуацији неусаглашене праксе, у погледу застарелости, сигурније платити таксу и не излагати се могућности плаћања казнене таксе која таксену обавезу увећава за пола основне таксе.

Супротстављени интереси правне сигурности и извесности у погледу обавеза грађана према држави и интереса државе у наплати судских такси које су прописане, морају се, циљно и системски тумачећи одредбе члана 8. Закона о судским таксама, језички учинити извесним, па је неопходно усаглашавање судске праксе о овом спорном питању правне природе прописаног рока за наплату судске таксе.

Практична разматрања питања судске надлежности – други део

Док су се у првом делу текста ауторке бавиле општим питањима надлежности, сукобом надлежности, месном и функционалном надлежношћу, као и питањима апсолутне надлежности и надлежности домаћих судова, други део текста су у целости посветиле стварној надлежности као најзначајнијој подврсти овог процесног института.

Драгана Марчетић,
судија Првог основног суда која поступа у парничним предметима, заменик руководиоца судске праксе у грађанској материји

Весна Филиповић,
судија Првог основног суда у Београду и руководилац Одељења судске праксе у грађанској материји

СТВАРНА НАДЛЕЖНОСТ

Стварна надлежност је право и обавеза суда одређене врсте да поступа у одређеној врсти спорова. Уколико у поступку суди и пресуду донесе стварно ненадлежан суд, то представља апсолутно битну повреду одредаба парничног поступка на коју суд који поступа по жалби пази по службеној дужности. Због тога суд у току целог поступка пази на своју стварну надлежност. То, наравно, не искључује могућност да суд о стварној надлежности одлучи и по приговору странке и да се у посебном решењу на које је дозвољена посебна жалба, изјасни у погледу стварне надлежности, било тако што ће приговор усвојити, било тако што ће га одбити. У случају када поступајући суд не може са сигурношћу да закључи да ли је стварно надлежан да суди и пресуду донесе, целисходно је да у посебном решењу одлучи о стварној надлежности како би чврсто засновао своју надлежност и избегао непотребно одуговлачење поступка, одлучујући о томе уз главну ствар.

Стварна надлежност се дели између основних и виших судова, с једне стране, те између судова опште надлежности и привредних судова, с друге стране. Она је законом тако регулисана да зависи **или од врсте спора или од висине предмета спора.**

Када се разграничење надлежности врши у погледу вредности предмета спора, норме налажу да се ова надлежност дели између основних и виших судова, па тако виши судови поступају у споровима у којима је дозвољена ревизија, односно где вредност предмета спора износи 40.000 евра или више, а основни судови суде у споровима у којима вредност предмета спора не прелази овај цензус.

Суд који је стварно надлежан за главни захтев, надлежан је да одлучује и о претходном питању.

Ако је у току поступка дошло до промене околности на којима се заснива надлежност суда или ако тужилац смањи тужбени захтев, суд који је надлежан у време подношења тужбе, остаје и даље надлежан иако би, услед промена, био надлежан други суд. У том смислу ни виши суд првог степена не може да се огласи стварно ненадлежним ни по службеној дужности, ни по приговору странке, после упуштање туженог у расправљање о правним стварима из надлежности нижег суда првог степена исте врсте.

2) НАДЛЕЖНОСТ ПРЕМА ВРЕДНОСТИ ПРЕДМЕТА СПОРА

Питање стварне надлежности у погледу вредности предмета спора не изазива у пракси велике дилеме. Ипак, и овде су се појавила извесна питања која ћемо илустровати примерима из праксе.

Важно је нагласити да је за разграничење стварне надлежности према вредности предмета спора, најбитније правилно утврдити вредност предмета спора. Правилно утврдити вредност предмета спора такође значи утврдити да ли је спор толике вредности да је у њему могуће изјавити ревизију, што може бити од кључног значаја за правилну примену права и уједначење судске праксе кроз пресуде Врховног касационог суда. Питање утврђења предмета спора овде се неће детаљније разматрати јер је то тема која по свом обиму захтева посебан текст.

Као посебно спорно, јавило се питање оцене надлежности основног суда (или вишег суда) према вредности предмета спора када је у поступку више тужених према којима тужилац има захтев за исплату од сваког од њих. **Код формалног супарничарства** вредност предмета спора се утврђује према вредности сваког појединачног захтева, сходно примени члана 30. став 2. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС”, бр. 72/11), којим је предвиђено да, ако захтеви у тужби произлазе из разних основа или су истакнути против више тужених, надлежност се одређује према вредности сваког појединачног захтева. Дакле, у таквој ситуацији није правилно да суд сабира вредност свих захтева (нпр. тржишну вредност свих непокретности) који су обухваћени тужбом. На пример, више тужилаца једном тужбом поставља захтеве за утврђење права својине на становима (сваки тужилац на појединачно одређеном стану), који се заснивају на истоврсном чињеничном и правном основу, тако да чине процесну заједницу формалних активних супарничара. Према одредби члана 209. Закона о парничном поступку, сваки супарничар је у парници самостална странка и његове радње или пропуштања не користе нити штете другим супарничарима. Код формалног супарничарства вредност предмета спора се утврђује према вредности сваког појединачног захтева, па није правилно да се приликом оцене вредности предмета спора и стварне надлежности суда сабирају вредности свих станова који су обухваћени тужбом, већ се иста одређује према највишој вредности потраживања једног од тужилаца.

Такав случај су и тужбе више физичких лица против једног правног лица – послодавца у поступцима потраживања исплате зараде. У више случајева првостепени суд је сабрао све износе потраживања свих тужилаца и тако одредио вредност предмета спора. Правилно је као вредност предмета спора означити износ потраживања који је највиши и према истом утврђивати стварну надлежност суда.

ЗАКЉУЧАК

Иако се на први поглед може учинити да је питање стварне надлежности у теорији, а нарочито у пракси судова у потпуности расправљено, у правном животу стално су присутне недоумице, па и колебања. Оне се пре свега односе на разграничење надлежности између судова према врсти спора, али и на питање да ли је за поступање у конкретној правној ствари надлежан суд опште или посебне надлежности, редован или привредни суд.

С друге стране, јављају се и дилеме у погледу правилног одмеравања вредности предмета спора и самим тим питање разграничења надлежности између основних и виших судова. Мора се наћласити да оваква дилема у нашем правном систему у периоду пре 2010. године није постојала, с обзиром на то да су по дотадашњим законима само општински судови били надлежни за имовинскоправне спорове, без обзира на вредност предмета спора. Данас, када су првостепени парнични судови опште надлежности истовремено и основни и виши судови, у пракси долази до дилема у погледу разграничења њихове стварне надлежности, које кроз сукоб надлежности, односно у жалбеном поступку решавају непосредно виши судови, најчешће апелациони.

Мишљења Стручног савета Јавнобележничке коморе Србије

У наставку су дата мишљења Стручног савета Јавнобележничке коморе Србије од 3. 8. 2017. године.

#1

Питање: Да ли јавни бележник сме да овери уговор о промету непокретности на којој постоји забележба решења о извршењу, уз упозорење из члана 19. и члана 156. новог Закона о извршењу и обезбеђењу – да купац неће бити уписан као власник док се забележбе не избришу или уопште не сме да овери уговор ако се има у виду да је напред наведеним законом прописана забрана катастру да укњижи било какав уговор након забележбе решења о извршењу?

Одговор: Јавни бележник је дужан да одбије солемнизацију уговора о промету непокретности на којој постоји забележба решења о извршењу.

#2

Питање: Да ли заложни дужник може у заложној изјави – извршној вансудској хипотеци „првог реда" (чист Г-лист) – конституисати забрану да се располаже неисписаном хипотеком, у смислу чланова 53. и 54. Закона о хипотеци?

(Појашњење: У пракси се код пословних банака и јавних бележника појавила дилема да ли је при заснивању вансудске извршне хипотеке првог реда, када у Г-листу нема уписаних терета, могуће да се у заложну изјаву унесе дужниково одрицање од располагања неисписаном хипотеком, какво је уређено члановима 53. и 54. Закона о хипотеци).

Одговор: Приликом заснивања прворангиране (једине) хипотеке заложни дужник се не може одрећи права на располагање неисписаном хипотеком, у смислу чл. 53. и 54. Закона о хипотеци.

#3

Питање: Да ли јавни бележник може да потврди уговор о откупу стана из државне својине када у име Републике Србије иступа помоћник министра надлежног за послове финанасија, који нема пуномоћје у форми солемнизоване исправе или јавнобележничког записа, већ решење којим га министар надлежан за послове финансија овлашћује за закључење таквих правних послова?

Одговор: Уговор о откупу стана из државне својине у име Републике Србије могу закључити:
1. министар надлежан за послове финансија;
2. државни секретар у министарству које је надлежно за послове финансија, ког је министар решењем овластио да испред министарства може да предузима такве радње;
3. помоћник министра надлежног за послове финансија, ког је министар решењем овластио да испред министарства може да предузима такве радње.

#4

Питање: На који начин поступа јавни бележник када се, у складу са одредбом члана 36. Закона о хипотеци, извршни поверилац намирује непосредном погодбом, а у тренутку овере уговора о купопродаји, закљученог непосредном погодбом између извршног повериоца и понудиоца купца, пред јавним бележником јави више заинтересованих лица? Која су права првог понудиоца ако се

Одговор: Наплаћује се овера потписа изјаве родитеља који даје сагласност малолетном детету за путовање у иностранство.

#17

Питање: Када оверава потпис родитеља на изјави којом се даје сагласност малолетном детету за путовање у иностранство, да ли је јавни бележник дужан да утврди да ли су потписници заиста родитељи детета и да уз изјаву у списе приложи извод из матичне књиге рођених за дете?

Одговор: Јавни бележник није дужан да врши увид у извод из матичне књиге рођених за дете, односно да утврђује да ли су потписници заиста родитељи детета или нису.

#18

Питање: Да ли је јавни бележник овлашћен да приликом сачињавања заложне изјаве у форми јавнобележничког записа у Либри – Евиденцији јавнобележничких записа о уговорима о промету непокретности и оверених уговора о промету непокретности – провери да ли је залогодавац већ располагао непокретношћу коју залаже?

Одговор: Јавни бележник није дужан да приликом сачињавања заложне изјаве о заснивању једностране хипотеке врши проверу у Либри - Евиденцији јавнобележничких записа о уговорима о промету непокретности и оверених уговора о промету непокретности.

#19

Питање: Да ли се уговор о заједничкој изградњи у тренутку када још није издата грађевинска дозвола, солемнизује или се оверава потпис?

Одговор: Уговор о заједничкој изградњи није уговор којим се преноси право својине на непокретности, па се на њега не примењују одредбе о форми уговора о промету непокретности. Тај уговор зато не мора да се закључи у форми солемнизоване приватне исправе, већ може да се закључи и у писменој форми са овером потписа (легализација).

#20

Питање: Ако се за претходни уговор оверава потпис, да ли анекс таквог уговора којим странке прецизирају поделу посебних делова, може бити у форми солемнизације, с обзиром на то да је основни уговор оверен у форми овере потписа, а сада се ради о промету непокретности и обавезна је солемнизација, односно да ли представља проблем то што је основни уговор у једној форми, а анекс у другој?

Одговор: Анекс не само да се може, већ се и мора закључити у форми солемнизоване приватне исправе ако се ради о уговору о промету непокретности. Ако ни основном уговору ни анексу није предмет пренос својине на непокретности, довољно је да анекс задржи форму овере потписа коју има главни уговор.

#21

Питање: Ако је у уговору који је представљао правни основ за укњижбу, уговорена и забрана располагања у неком року (нпр. кад се ради о некој субвенцији), а у катастру не постоји таква забележба, да ли таква непокретност може да се прометује док забрана траје?

Одговор: Таква непокретност може да се прометује, с тим што је јавни бележник дужан да упозори стране на то да постоји таква одредба ако за њу зна.

#22

Питање: Да ли предмет заложног права може бити само земљиште, без објекта који се, према подацима из листа непокретности, налази на том земљишту?

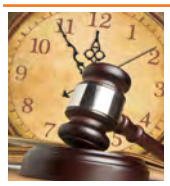
Одговор: Предмет заложног права не може бити само земљиште, без објекта који се, према подацима из листа непокретности, налази на том земљишту, због принципа јединства непокретности.

Напомена Редакције:

Мишљења су преузета са интернет странице јавнобележничке коморе. Образложења ових мишљења можете погледати на истој интернет страници.

Оружје и муниција у правном систему и судској пракси Републике Србије

Како тема везана за правно регулисање питања која се тичу оружја, занима велики број наших грађана, у нашем првом тексту у вези са овом темом, пружићемо основне информације о томе шта уопште у нашем правном систему и судској пракси представља оружје. Међутим, имајући у виду бројност, као и наведене последице које изазива нерегистровано оружје, већи део текста биће посвећен кривичним делима која се, пре свега, баве таквим оружјем.

Никола Пантелић,

заменик јавног тужиоца у Трећем основном јавном тужилаштву у Београду

Процењује се да у Републици Србији постоји око 3.000.000 комада ватреног оружја. Отприлике трећина наведене количине представља регистровано оружје које се налази у приватном власништву, а исто толико налази се и у поседу војске и полиције. Међутим, оно што забрињава јесте процена да трећину од претходно наведеног укупног броја оружја, представља нерегистровано, односно нелегално оружје које се налази у рукама грађана. Исказана забринутост последица је чињенице да се далеко већи број кривичних дела која се чине уз употребу ватреног оружја, чини нерегистрованим оружјем. Ипак, овакав податак је и логичан с обзиром на околност да је далеко лакше ући у траг регистрованом оружју, због чега лице које намерава да почини кривично дело уз употребу оружја и нема интерес да га легализује.

Оружје и муниција у међународном праву

Када је у питању међународно право, овој материји се придаје велики значај. Како контрола наоружања представља предуслов за мир и безбедност у свету уопште, не чуди што ову област регулише велики број међународних правних аката.

Многе од њих ратификовала је и наша земља, а поменућемо неке од најзначајнијих, као што су: Протокол против незаконите производње и промета ватреним оружјем, његовим деловима, склоповима и муницијом, којим се допуњава Конвенција Уједињених нација против транснационалног организованог криминала („Сл. лист СЦГ – Међународни уговори", бр. 11/05) и Уговор о трговини наоружањем („Сл. гласник РС – Међународни уговори", бр. 14/14). Поред поменутих, а услед стратешког опредељења наше земље за европске интеграције, што ствара обавезу усклађивања свих домаћих релевантних прописа са правом Европске уније (у даљем тексту: ЕУ), за наш правни систем значајна су и документа ове организације. Ту пре свега мислимо на 7. главу Шенгенског уговора, Кодекс понашања ЕУ о извозу оружја (1998), али и на Директиву Савета Европе 477/91 и 51/08. Ова документа представљају минимум неопходних правила у вези са оружјем и контролом наоружања, при чему се националним законодавствима оставља да разраде поменута решења, односно пооштре прописане норме.

са ставом 1." (Пресуда Окружног суда у Нишу, Кж. 377/2006 од 28. 8. 2006. год.).

Други тежи облик кривичног дела из члана 348. КЗ-а, предвиђен је његовим трећим ставом и предвиђа да ће се учинилац казнити затвором од две до десет година „ако је предмет дела из ст. 1. и 2. овог члана већа количина оружја, муниције или средстава или је у питању оружје или друга средства велике разорне моћи, или се дело врши противно правилима међународног права." Како не постоји прецизан одговор на питање шта је „већа количина" оружја, већ је то фактичко питање, потребно је у вези са тим навести неке од одлука из наше судске праксе. Тако је у једној одлуци Окружног суда у Новом Саду речено да се „количина од три комада оружја, без обзира на његово својство и карактеристике, не може подвести под наведени појам" (Одлука Окружног суда у Новом Саду, К 72/93). Међутим, већом количином ватреног оружја Врховни суд Србије сматрао је „шест револвера и два пиштоља" (Пресуда Врховног суда Србије, Кж. 329/91 од 28. 5. 1991. год.). Што се тиче муниције, већом количином може се сматрати 400 метака за револвер (Пресуда Првог општинског суда у Београду, К. бр. 770/91 од 9. 7. 1991. год.). Пластични експлозив „пеп 500", у тежини од 500 грама, са детонаторском капислом, представља експлозивну материју велике разорне моћи (Пресуда Врховног суда Србије, Кж. 439/96 од 2. 3. 1997. год.).

Став 6. члана 348. КЗ-а предвиђа да се ватрено оружје, његови делови, муниција и експлозивне материје одузимају. Суд је дужан да изрекне ову меру безбедности одузимања предмета ако окривљени не поседује дозволу надлежног органа за држање предметног оружја и муниције, чак и уколико је суд донео одбијајућу пресуду за кривично дело недозвољено држање оружја и експлозивних материја из чл. 348. ст. 1. КЗ-а, јер је у односу на њега наступила апсолутна застарелост кривичног гоњења (Пресуда Апелационог суда у Крагујевцу, Кж1 3/2015 од 24. 2. 2015. год.).

Календар важења правних аката

Прописи који одложено престају да важе или чија одложена примена почиње у наредном периоду

● **Уредба о допунама Уредбе о царински дозвољеном поступању с робом,** објављена у „Службеном гласнику РС", бр. 10/2017 од 14. 2. 2017, ступила на снагу 22. 2. 2017. године

– примењује се од 1. 10. 2017. године.

● **Правилник о измени Правилника о максимално дозвољеним количинама остатака средстава за заштиту биља у храни и храни за животиње и о храни и храни за животиње за коју се утврђују максимално дозвољене количине остатака средстава за заштиту биља, објављен у „Службеном гласнику РС", бр. 21/2017 од 10. 3. 2017,** ступио на снагу 11. 3. 2017. године

– примењује се до 6. 9. 2017. године

Упис основних академских студија без полагања пријемног испита

Закон о високом образовању прецизно одређује три категорије лица која се могу уписати на студије првог степена без полагања пријемног испита, с тим да услове и начин уписа ових лица уређују универзитети својим општим актима.

Богдан Младеновић,
дипл. правник, секретар
Пољопривредног факултета
Универзитета у Београду

Закон о високом образовању („Сл. гласник РС”, бр. 76/2005, 97/2008, 44/2010, 93/2012, 89/2013, 99/2014, 68/2015 и 87/2016, Аутентично тумачење – 100/2007, Аутентично тумачење – 45/2015 – у даљем тексту: Закон) уређује питање права уписа на основне академске студије без полагања пријемног испита чланом 85, став 7, који прописује: „Студент студија првог степена друге самосталне високошколске установе, лице које има стечено високо образовање на студијама првог степена и лице коме је престао статус студента у складу са овим законом, може се уписати на студије првог степена под условима и на начин прописан општим актом самосталне високошколске установе.” Закон у наредном ставу прописује и да се ово право остварује на лични захтев.

Закон прецизно одређује три категорије лица која се могу уписати на студије првог степена без полагања пријемног испита, остављајући самосталним високошколским установама (универзитетима) да својим општим актом пропишу услове и начин уписа ових лица на студије првог степена (основне академске студије, односно основне струковне студије).

Три највећа универзитета у Републици Србији, Универзитет у Београду, Универзитет у Новом Саду и Универзитет у Нишу, уредила су ову материју општим актом – Правилником о упису студената на студијске програме Универзитета.

У овим општим актима постоје одређене разлике које ће бити наведене у даљем тексту.

Услови за упис

Универзитет у Београду ову материју уређује Правилником о упису студената на студијске програме Универзитета у Београду („Гласник Универзитета у Београду” број 168/12), и то чланом 9. који прописује:

„На прву годину основних студија може се без пријемног испита уписати:

1. лице које има стечено високо образовање на академским студијама првог степена, односно високо образовање стечено по одредбама закона које су важиле пре доношења Закона о високом образовању;

2. студент који је остварио најмање 60 ЕСПБ бодова на другом студијском програму академских студија на истом или другом универзитету у Републици Србији, под условима које прописује факултет;

3. лице коме је престао статус студента у складу са Законом, ако је претходно положило све прописане испите на првој студијској години, односно ако је остварило 60 ЕСПБ бодова под условима које прописује факултет.

Лице из става 1. овог члана може се уписати само као самофинансирајући студент.

Признавање броја бодова за одговарајући студијски програм обавља руководилац

из разлога неуписивања године (бројни су разлози због којих студент не упише годину, почевши од разлога личне природе, финансијских разлога, запослења итд.), тако да се у пракси факултети често сусрећу са ситуацијом да прође неколико година од дана престанка статуса студента до захтева (жеље) студента за поновни наставак студија – упис.

Како се студијски програми акредитују, сагласно Закону, на период од пет година, када лице подноси захтев за упис на студијски програм (по правилу исти на који је био уписан), у суштини најчешће уписује студијски програм истог или битно сличног назива, чији садржај, међутим, није у свему исти јер је сам садржај промењен (предмети који чине студијски програм), те увек постоји реална могућност да лицу (студенту) неће бити признати неки предмети које је положио, јер их више нема у садржају акредитованог студијског програма на који се студент уписује.

На крају треба указати и на одредбу члана 89. став 5. Статута Универзитета у Београду, која гласи: „Студент другог универзитета, односно друге самосталне високошколске установе, не може се уписати на Универзитет, односно на високошколску јединицу у његовом саставу, уколико му је до окончања студијског програма на високошколској установи на којој је уписан, остало 60 или мање ЕСПБ бодова."

Овом одредбом онемогућава се упис студената са факултета било ког другог универзитета у Републици Србији, на студијске програме факултета Универзитета у Београду, у случају када је студенту остало 60 или мање ЕСПБ (студент завршне године студија). Одредба се односи и на студије другог и трећег степена.

Примена и значај контролних листа у редовном инспекцијском надзору у установама образовања и васпитања

Контролне листе се користе у редовном инспекцијском надзору и њима просветни инспектори врше контролу припремљености установе за почетак рада, односно усклађеност рада и поступања установе са прописима.

Биљана Антић
дипл. правник, просветни инспектор

Доношењем Закона о инспекцијском надзору („Сл. гласник РС", бр. 36/2015 – у примени од 29. априла 2016. године) по први пут је у Србији започета свеобухватна реформа у области инспекцијског надзора.

Почетком његове примене мења се однос инспекције према надзираним субјектима и успоставља већа правна сигурност и поверење.

Према одредбама Закона о инспекцијском надзору, инспектор је овлашћен да првенствено делује као саветник и да надзираном

радно место попуни путем преузимања запосленог са листе запослених за чијим радом је у потпуности или делимично престала потреба у текућој школској години, као и у претходном периоду, или оних запослених који су засновали радни однос са непуним радним временом.

Према члану 5. став 3. Колективног уговора, преузимање се врши следећим редоследом:

1. са листе запослених за чијим је радом делимично или у потпуности престала потреба (запослени се може преузети само за проценат за који му је смањено радно ангажовање у односу на проценат са којим је засновао радни однос);

2. запослени који су засновали радни однос са непуним радним временом у тој установи (у овој ситуацији не може да се примени институт „преузимања запосленог", већ се запосленом који је у радном односу у школи на неодређено време са непуним радним временом, ако испуњава услове, повећава проценат радног времена решењем директора);

3. запослени који су засновали радни однос са непуним радним временом у установама на територији надлежне школске управе;

4. запослени који су засновали радни однос са непуним радним временом из других школских управа, уз сагласност школских управа.

У ситуацији када директор основне и средње школе не може да изврши пријем у радни однос на наведени начин (споразумом о преузимању, уз сагласност запосленог), односно нема запосленог са непуним радним временом кога би могао да распореди, односно преузме на упражњено радно место, онда расписује конкурс за пријем у радни однос.

Радни однос на одређено време

Пријем у радни однос у установи на одређено време уређен је одредбама члана 132. Закона и оне искључују примену одредби Закона о раду („Сл. гласник РС", бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014 и 13/2017 – одлука УС) које се односе на заснивање радног односа на одређено време.

Наведеним одредбама Закона прописано је да установа без конкурса може да прими лице у радни однос на одређено време:

1) због замене одсутног запосленог до 60 дана;

2) до преузимања запосленог, односно до коначности одлуке о избору кандидата по конкурсу;

3) до избора кандидата – када се на конкурс не пријави ниједан кандидат или ниједан од пријављених кандидата не испуњава услове – до завршетка школске године;

4) ради извођења верске наставе (у основној и средњој школи).

11) Евиденције и јавне исправе (вођење евиденције и издавање јавних исправа)

Законом о предшколском васпитању и образовању, као посебним законом у области предшколског васпитања и образовања, уређују се евиденције и јавне исправе које се воде и издају у предшколској установи и школи која остварује припремни предшколски програм.

Правилником о садржају образаца и начину вођења евиденције и издавању јавних исправа у предшколској установи („Сл. гласник РС", бр. 59/2010) прописује се садржај образаца и начин вођења евиденције у предшколској установи и у школи која остварује припремни предшколски програм.

Вођење евиденције и издавање јавних исправа у основној школи прописано је Законом о основном образовању и васпитању („Сл. гласник РС", број 55/2013) и Правилником о садржају и начину вођења евиденције и издавању јавних исправа у основној школи („Сл. гласник РС", бр. 55/2006, 51/2007, 67/2008, 39/2011, 82/2012, 8/2013 и 70/2015).

Садржај и начин вођења евиденције и обрасци евиденције у средњој школи прописани су одредбама Правилника о евиденцији у средњој школи („Сл. гласник РС", бр. 31/2006, 51/2006, 44/2013, 55/2014 и 73/2016).

Обрасци јавних исправа које издаје средња школа, прописани су Правилником о јавним исправама које издаје средња школа („Сл. гласник РС", бр. 31/2006, 51/2006, 44/2013 и 43/2015).

Преглед прописа...

ИЗДВАЈАМО ЗНАЧАЈНЕ ПРОПИСЕ КОЈИ СУ ДОНЕТИ ИЗМЕЂУ ДВА БРОЈА...

ДРЖАВНА УПРАВА, ПОЛИЦИЈА, ВОЈСКА

- Правилник о изменама и допунама Правилника о платама и другим примањима запослених у Министарству финансија – Пореска управа („Сл. гласник РС”, бр. 67/2017 од 7. 7. 2017)

- Уредба о Канцеларији за информационе технологије и електронску управу („Сл. гласник РС”, бр. 73/2017 од 28. 7. 2017)

- Одлука о максималном броју запослених у Министарству унутрашњих послова („Сл. гласник РС”, бр. 73/2017 од 28. 7. 2017)

- Правилник о начину спровођења и мерама специфичне здравствене заштите у Министарству унутрашњих послова („Сл. гласник РС”, бр. 73/2017 од 28. 7. 2017)

- Уредба о допуни Уредбе о Управи за заједничке послове републичких органа („Сл. гласник РС”, бр. 76/2017 од 9. 8. 2017)

- Уредба о изменама и допунама Уредбе о програму и начину полагања државног стручног испита („Сл. гласник РС”, бр. 76/2017 од 9. 8. 2017)

- Правилник о допуни Правилника о кућном реду Посебног одељења за издржавање казне затвора за кривична дела организованог криминала („Сл. гласник РС”, бр. 76/2017 од 9. 8. 2017)

- Стратегија превенције и сузбијања трговине људима, посебно женама и децом и заштите жртава 2017–2022. („Сл. гласник РС”, бр. 77/2017 од 11. 8. 2017)

ОБРАЗОВАЊЕ

- Правилник о општим стандардима постигнућа за крај основног образовања за страни језик („Сл. гласник РС”, бр. 78/2017 од 18. 8. 2017)

СУДОВИ

- Правилник о раду Комисије за вредновање рада судија и председника судова („Сл. гласник РС”, бр. 69/2017 од 14. 7. 2017)

ИЗВРШИТЕЉИ

- Пословник о раду Извршног одбора Коморе јавних извршитеља („Сл. гласник РС”, бр. 69/2017 од 14. 7. 2017)

- Одлука о утврђивању висине уписнине у Комору јавних извршитеља („Сл. гласник РС”, бр. 77/2017 од 11. 8. 2017)

- Одлука о утврђивању непроменљивог (фиксног) дела чланарине („Сл. гласник РС”, бр. 77/2017 од 11. 8. 2017)

ЈАВНИ БЕЛЕЖНИЦИ

- Измене и допуне Јавнобележничког пословника („Сл. гласник РС”, бр. 66/2017 од 5. 7. 2017)

- Допуна Јавнобележничке тарифе („Сл. гласник РС”, бр. 67/2017 од 7. 7. 2017)

ПРОЦЕНИТЕЉИ

- Правилник о критеријумима за одређивање лакших и тежих неправилности у раду лиценцираног проценитеља вредности непокретности („Сл. гласник РС”, бр. 69/2017 од 14. 7. 2017)

- Правилник о Националним стандардима, кодексу етике и правилима професионалног понашања лиценцираног проценитеља („Сл. гласник РС”, бр. 70/2017 од 20. 7. 2017)

ПОРЕЗИ, АКЦИЗЕ

- Одлука о износима просечних пондерисаних малопродајних цена и минималних акциза за дуванске прерађевине („Сл. гласник РС”, бр. 73/2017 од 28. 7. 2017)

ЦАРИНА

- Правилник о измени Правилника о облику, садржини, начину подношења и попуњавања декларација и других образаца у царинском поступку („Сл. гласник РС”, бр. 69/2017 од 14. 7. 2017)

• Правилник о изменама Правилника о дозволама контролора летења, центрима за обуку и ваздухопловно-медицинским центрима („Сл. гласник РС”, бр. 71/2017 од 21. 7. 2017)

• Правилник о сервису за управљање бродским саобраћајем (VTS) („Сл. гласник РС”, бр. 76/2017 од 9. 8. 2017)

ПОЉОПРИВРЕДА, ВОДОПРИВРЕДА

• Уредба о измени Уредбе о расподели подстицаја у пољопривреди и руралном развоју у 2017. години („Сл. гласник РС”, бр. 67/2017 од 7. 7. 2017)

• Правилник о садржини и обрасцу захтева за издавање водних аката, садржини мишљења у поступку издавања водних услова и садржини извештаја у поступку издавања водне дозволе („Сл. гласник РС”, бр. 72/2017 од 26. 7. 2017)

• Правилник о коришћењу подстицаја за промотивне активности у пољопривреди и руралном развоју („Сл. гласник РС”, бр. 72/2017 од 26. 7. 2017)

ТРГОВИНА

• Уредба о обавезној производњи и промету хлеба од брашна „Т-500” („Сл. гласник РС”, бр. 73/2017 од 28. 7. 2017)

СТАМБЕНИ ОДНОСИ

• Правилник о условима које треба да задовољи објекат за одговарајући смештај („Сл. гласник РС”, бр. 75/2017 од 4. 8. 2017)

• Правилник о мерилима за утврђивање реда првенства за доделу стамбене подршке („Сл. гласник РС”, бр. 75/2017 од 4. 8. 2017)

• Правилник о садржини и начину вођења евиденције поступака исељења и пресељења („Сл. гласник РС”, бр. 75/2017 од 4. 8. 2017)

• Правилник о условима и нормативима за планирање и пројектовање стамбених зграда и станова у програмима стамбене подршке („Сл. гласник РС”, бр. 76/2017 од 9. 8. 2017)

• Уредба о престанку важења Уредбе о одржавању стамбених зграда и станова („Сл. гласник РС”, бр. 78/2017 од 18. 8. 2017)

СПОРТ

• Правилник о подношењу извештаја о одобреним и реализованим програмима и пројектима којима се задовољавају потребе и интереси грађана у области спорта („Сл. гласник РС”, бр. 73/2017 од 28. 7. 2017)

МЕТРОЛОГИЈА, СТАНДАРДИ

• Правилник о врсти, облику и начину стављања државних жигова који се употребљавају при оверавању мерила („Сл. гласник РС”, бр. 71/2017 од 21. 7. 2017)

• Списак српских стандарда из области опреме и заштитних система намењених за употребу у потенцијално експлозивним атмосферама („Сл. гласник РС”, бр. 72/2017 од 26. 7. 2017)

• Правилник о садржини и обрасцу, као и начину вођења евиденције коју воде овлашћена тела („Сл. гласник РС”, бр. 77/2017 од 11. 8. 2017)

• Одлука о изменама и допунама Одлуке о висини накнада за стандарде, сродне документе и друге публикације, као и о висини накнада за услуге које врши Институт за стандардизацију Србије у обављању послова у области стандардизације („Сл. гласник РС”, бр. 78/2017 од 18. 8. 2017)

ПРИВАТНО ОБЕЗБЕЂЕЊЕ

• Правилник о изменама и допунама Правилника о начину вршења послова техничке заштите и коришћења техничких средстава („Сл. гласник РС”, бр. 71/2017 од 21. 7. 2017)

НАУКА

• Уредба о утврђивању програма иновационе делатности за 2017. годину („Сл. гласник РС”, бр. 73/2017 од 28. 7. 2017)

Имате питање? Имамо одговор!

У овој рубрици дајемо одговоре на нека од питања која сте упутили нашем часопису. Подсећамо да право на постављање питања и добијање одговора имају искључиво претплатници на наш часопис.

РАДНИ ОДНОСИ

Накнада штете за неискоришћени годишњи одмор

П: *Да ли накнада штете за неискоришћен годишњи одмор има карактер зараде или накнаде штете и да ли се обрачун врши као код зараде или се на накнаду плаћа само порез?*

О: Новчана накнада коју послодавац исплаћује запосленом који у току трајања радног односа није искористио (у целости или делимично) годишњи одмор, представља примање запосленог које има карактер зараде. На предметно примање запосленог, сагласно одредбама Закона о порезу на доходак грађана и Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање, обрачунава се и плаћа порез на доходак грађана и доприноси за обавезно социјално осигурање по основу зараде, на основицу коју чини износ новчане накнаде у висини просечне зараде у претходних 12 месеци, сагласно члану 76. Закона о раду, као бруто категорије која у себи садржи порез и доприносе који се плаћају из зараде.

Дакле, према наведеном мишљењу, новчана накнада за неискоришћени годишњи одмор има карактер зараде на коју се плаћа порез на зараде по стопи од 10%, доприноси на терет запосленог по стопи од 19,9% и доприноси на терет послодавца по стопи од 17,9%.

Заснивање радног односа са студентом

П: *Да ли постоји било каква законска препрека да се заснује радни однос на одређено време са лицем које је студент? Да ли постоје додатне обавезе послодавца или самог ангажованог лица уколико се заснива радни однос са студентом?*

О: Члан 24. став 1. Закона о раду прописује да се радни однос може засновати са лицем које има навршених 15 година живота и испуњава друге услове неопходне за рад на тим пословима, утврђене законом, односно правилником о организацији и систематизацији послова. У том смислу нема препреке да се закључи уговор о раду са студентом. Такође нема сметњи да то буде радни однос на одређено време, само је потребно да се испуни неки од предуслова из члана 37. Закона о раду, као и приликом закључивања уговора о раду на одређено време са било којим другим лицем. Чињеница да је запослени – студент, начелно не производи никакве посебне обавезе за послодавца и запосленог у том смислу.

Закон о начину одређивања максималног броја запослених у јавном сектору

П: *Послодавцу је потребна консултација у вези са применом члана 21. став 3. тачка 1. Закона о начину одређивања максималног броја запослених у јавном сектору. Конкретно, да ли запослена која је у радном односу у јавној служби – здравству, а испуњава услове за породичну пензију, може да буде рационализована уз споразумни раскид радног односа, уз исплату новчане накнаде по наведеном члану Закона, или може бити рационализована ЈЕДИНО као технолошки вишак код послодавца, уз исплату отпремнине по члану 22. Закона о начину одређивања максималног броја запослених у јавном сектору („Сл. гласник”, 68/2015 и 81/2016)?*

Одредба Закона члана 88. став 4. не поставља као услов то да ли студент два пута користи буџетска средства за исту годину студија, већ искључиво прописује да студент у статусу „буџетског студента" може да буде уписан само на један студијски програм на истом нивоу студија.

Неплаћено одсуство

П: *Наставница енглеског језика је прошле године, на почетку школске 2016/2017. године, тражила неплаћено одсуство због дошколовавања (члан 17. став. 1. тачка 1. Посебног колективног уговора за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика). По тим одредбама Послодавац је дужан да запосленом омогући коришћење неплаћеног одсуства у трајању од 30 дана до три године.*

Наиме, наставница се уписала на други степен (мастер) студија Енглеског језика и тражила је неплаћено одсуство у трајању од 12 месеци. Приложила је доказ о уписаним мастер студијама. Тражено неплаћено одсуство је одобрено решењем директора.

Пошто није положила све испите, сада тражи још 12 или 24 месеца неплаћеног одсуства – у зависности од тога које је од наведених могуће по оцени директора школе. Пошто досадашње неплаћено одсуство траје до 31. августа 2017. године, следеће неплаћено одсуство се тражи са почетком од 1. септембра текуће године – дакле у континуитету.

Да ли наведено одсуство може да се одобри или директор треба да доноси решење о истеку неплаћеног одсуства, па да наставница почне са радом? Након колико времена поменута запослена може да тражи следеће неплаћено одсуство (након неколико дана или више)?

О: Неплаћено одсуство је у целини у домену регулативе послодаваца јер ни Закон о раду ни ПКУ за школе не дају детаљније одредбе. То значи да се само решењем директора одлучује о условима за коришћење неплаћеног одсуства.

У овом случају претходно неплаћено одсуство свакако треба да се оконча у складу са претходним решењем и да се за ново неплаћено донесе ново решење, при чему није битно да ли запослена у међувремену ради неколико дана или не ради. Све зависи од тога како ће гласити ново решење директора.

ЈАВНЕ НАБАВКЕ

Анекс уговора о јавној набавци

П: *Потписан је уговор по јавној набавци за годину дана – одржавање електричних инсталација по процењеној вредности. Да ли у току године, због повећаног обима посла, може да се направи анекс уговора и увећа вредност, и до ког износа процентуално је то могуће учинити, или ипак мора да се расписе нови тендер?*

О: Уговор може да се измени анексом највише до 5% уговорене вредности, али под условом да је у уговору наведена та могућност.

Активирање менице за добро извршење посла

П: *У реализацији уговора закљученог након поступка јавне набавке, дошло је до непоштовања уговорне обавезе у погледу квалитета „непредвиђених околности" па је нужно раскинути уговор који је реализован 30%.*

Уговором је тражена меница као гаранција за добро извршење посла, „која представља средство финансијског обезбеђења и којом се гарантује уредно испуњење својих уговором преузетих обавеза у висини од 10% од вредности закљученог уговора без ПДВ-а."

С обзиром на то да је уговор делимично реализован, на који износ треба активирати меницу?

Одговор: У уговору мора бити наведено под којим условима ће наручилац пустити на наплату меницу за добро извршење посла, као и у ком износу (проценту). Ако се услови за реализацију менице из уговора испуне, а у уговору је наведено да понуђач меницом гарантује уредно испуњење својих уговором преузетих обавеза у висини од 10% од вредности закљученог уговора, без ПДВ-а, онда ће наручилац меницу пустити на реализацију у том износу. Дакле, уколико из неке одредбе уговора не може да се утврди да би износ менице био везан за проценат реализације уговора, онда би висина износа наплаћеног путем менице била 10% уговорене вредности, без ПДВ-а.

SUDSKO-ADVOKATSKI ROKOVNIK

SAVETOVANJA

LEGE ARTIS PROPISI U PRAKSI

25 GODINA

JAVNE NABAVKE

POSLOVNI SAVETNIK

ČETVRT VEKA SA VAMA

STRUČNI KOMENTARI

PROPISI.NET

ELEKTRONSKO PRAVNO IZDANJE

ING-PRO

Јавне набавке и буџети

Грађанско право

Кривично право

Управно право

Привредно право

Радно право

Унакрсни поглед